

СИЛАБУС

з дисципліни

«Науково-прикладні дослідження в спеціальній та інклюзивній освіті»

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Особливості проведення наукових досліджень в спеціальній та інклюзивній освіті
Викладачі	Миронова Світлана Петрівна, Чопік Олена Василівна
Профайл викладачів	http://kaf-korped.kpnu.edu.ua/
E-mail:	myronova@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=790
Консультації	Онлайн-консультації або очні консультації (згідно графіка)

2. Анотація до дисципліни

Анотація. «Науково-прикладні дослідження в спеціальній та інклюзивній освіті» є обов'язковим освітнім компонентом професійної підготовки, на вивчення якого передбачається 120 год., з яких для денної форми навчання: 40 аудиторних год. (6 лекц. год., 34 практ. год.), 80 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання: 16 аудиторних год. (4 лекц. год., 12 практ. год.), 104 год. самостійної роботи.

Оволодіння компетентностями за цим освітнім компонентом слугує основою написання дисертації доктора філософії.

3. Мета дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Науково-прикладні дослідження в спеціальній та інклюзивній освіті» є поглиблене вивчення аспірантами видів наукової діяльності та способів організації наукових досліджень, проектів в різних типах закладів для осіб з особливими освітніми потребами; особливостями методики їх проведення; оформленням одержаних результатів для подання їх до захисту у вигляді публікацій, дисертації.

4. Основні підходи до вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни ґрунтується на партнерській співпраці викладача і аспіранта, аналітико-синтетичній науковій діяльності аспіранта. Основою є самостійні творча науково-дослідна діяльність аспіранта.

5. Результати навчання

Відповідно до ОНП спеціальності **програмні компетентності** навчання:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійного та/або дослідницького характеру у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках.
Загальні компетентності	
ЗК01	Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності, керування загальнолюдськими цінностями.
ЗК02	Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ЗК06	Здатність презентувати результати досліджень на всіх рівнях українською та однією з іноземних мов європейського простору.
Спеціальні (фахові) компетентності	
СК02	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з педагогічних та суміжних галузей.
СК03	Здатність до застосування найбільш передових концептуальних знань, новітніх теорій, технологій та методів, необхідних для розв'язання комплексних проблем у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
СК04	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.
СК05	Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
СК06	Здатність до апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження у практику спеціальної та інклюзивної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів на регіональному, національному та міжнародному рівнях.
СК07	Здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.
СК10	Уміння здійснювати підготовку текстів навчальних та наукових видань, навчально-методичного контенту із забезпечення навчального процесу.

Програмні результати навчання:

ПР01	Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері освіти, зокрема спеціальної та інклюзивної освіти, професійною етикою, демонструвати загальний культурний кругозір, нести відповідальність за особистий професійний розвиток.
ПР02	Застосовувати передові концептуальні та методологічні знання, науково-педагогічні технології, термінологію, історію та сучасний стан розвитку спеціальної та інклюзивної освіти у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.
ПР04	Демонструвати дослідницькі навички, достатні для організації і проведення наукових і прикладних досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти і дотичних до неї міждисциплінарних напрямів, отримання нових знань та/або здійснення інновацій; критично аналізувати й оцінювати результати власних досліджень і інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
ПР05	Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти,

	які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі науково-прикладні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках з дотриманням норм академічної етики.
ПР07	Демонструвати навички презентації та оприлюднення результатів наукових досліджень у галузі спеціальної та інклюзивної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

6. Обсяг і ознаки дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	1-й	1-й
Семестр вивчення	2-й	2-й
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальний обсяг годин	120	120
Кількість годин навчальних занять	40	16
Лекційні заняття	6	4
Практичні заняття	34	12
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	80	104
Форма підсумкового контролю	Екзамен	Екзамен

7. Організація навчання.

Навчальна програма дисципліни передбачає вивчення 8 тем, 4 з яких висвітлюються в процесі лекцій. Більшість тем вивчаються на практичних заняттях. Організація навчання передбачає самостійну науково-дослідну роботу аспірантів.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Науково-дослідницька діяльність в закладах спеціальної та інклюзивної освіти.

Актуальні та перспективні напрямки наукових досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології. Спеціальна педагогіка та спеціальна психологія як сучасні науки. Основні напрямки та перспективи розвитку спеціальної педагогіки в Україні. Актуальні напрямки наукових досліджень зарубіжної спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Особливості науково-дослідницької діяльності в галузі спеціальної та інклюзивної освіти. Загальна характеристика психолого-педагогічних досліджень. Особливості проведення науково-дослідної діяльності в галузі спеціальної педагогіки і спеціальної психології. Вимоги до проведення наукових досліджень у закладах спеціальної та інклюзивної освіти. Особливості дослідницько-творчої діяльності корекційного педагога. Розробка проєктів в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Нормативні аспекти досліджень у закладах спеціальної та інклюзивної освіти. Законодавчі та нормативні документи, які необхідно враховувати при проведенні експериментальних досліджень у закладах спеціальної та інклюзивної освіти з дітьми з особливими освітніми потребами, їхніми батьками, психолого-педагогічним персоналом. Оформлення документів на проведення педагогічного експерименту, запровадження проєкту, звітної документації.

Характеристика методів науково-педагогічного дослідження у закладах спеціальної та інклюзивної освіти. Поняття методу і методики науково-педагогічного дослідження, вимоги до них. Характеристика методів дослідження у спеціальній педагогіці: педагогічне спостереження; бесіда; інтерв'ю; психолого-педагогічний експеримент; вивчення продуктів діяльності; соціологічний метод дослідження; метод рейтингу; метод узагальнення незалежних характеристик; соціометрія; тестування; проєктивні методи; математичні методи. Педагогічний експеримент у закладах спеціальної та інклюзивної освіти, його функції, види. Умова та дії експерименту. Урахування психофізичних особливостей дітей з особливими освітніми потребами при проведенні наукових досліджень. Оформлення документації при проведенні експерименту, документів про апробацію дослідження.

Збір, опрацювання, використання педагогічної інформації, яка залучається для вирішення професійних завдань корекційного педагога. Науковий підхід до педагогічних явищ. Зміст дослідницько-творчої діяльності корекційного педагога. Зміст наукової діяльності аспіранта спеціальності 016 Спеціальна освіта. Застосування педагогічної теорії, новітнього педагогічного досвіду. Пошуки шляхів удосконалення навчально-виховного процесу і корекційної роботи у закладах спеціальної та інклюзивної освіти. Висування гіпотез, проєктування і проведення наукових експериментів. Формування індивідуального педагогічного стилю корекційного педагога.

Робота із спеціальною психолого-педагогічною літературою, періодикою, науковими публікаціями із спеціальної педагогіки та спеціальної психології. Робота з професійно значущими літературними джерелами та періодичними виданнями з спеціальної педагогіки та спеціальної психології: аналіз, опис, анотації; конспектування; рецензування; написання рефератів. Оформлення бібліографії.

Підготовка та подання до друку виступів, доповідей, тез, статей за результатами проведених досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології. Наукова публікація: поняття, функції, основні види, вимоги до наукових публікацій. Поняття та принципи академічної доброчесності. Методика підготовки та оформлення публікації. Структура та техніка написання тексту. Оформлення бібліографії для публікації. Наукові конференції, семінари, круглі столи з проблем корекційної педагогіки та спеціальної психології. Підготовка доповіді, повідомлення.

Написання, оформлення та захист дисертації. Підготовка до написання дисертації та накопичення наукової інформації. Пошук та обробка наукової інформації. Вимоги до змісту і структура дисертації. Оформлення дисертаційної праці. Вимоги до автореферату дисертації. Порядок захисту дисертації.

Рекомендована література:

Основна

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник. КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

URL:https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf

2. Кучинська І.О. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2020. 292 с.

3. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

4. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту: Монографія. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2007. 304с.

5. Організація та методика проведення наукових досліджень студентами спеціальності «Спеціальна освіта»: навчально-методичний посібник / кол. авторів; за заг. ред. С.П.Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 136 с.

6. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. К.: Знання, 2004. 307 с.

Додаткова

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2004. –52 с.

2. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України / Упоряд. В.Г.Панок, І.І.Цушко, А.Г.Обухівська. К.: Шк. світ, 2008. 256с.

3. Менеджмент корекційно-педагогічних послуг / За ред. Т.В.Семигіної, Н.В.Майорової. К.: Джерела, 2007. 181 с.

4. Методика наукових досліджень: навчально-методичний посібник / автор-упорядник В.В.Федорчук. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2022. 132с.

5. Наказ МОН України та Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності // Дошкільне виховання. 2002. №3 С.24-29.

6. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. К.: Вища школа, 2005. 239 с.

Корисні ресурси Інтернету

https://library.kpnu.edu.ua/ufd/	Бібліотека К-ПНУ, Е-каталог
http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/	Бібліотека К-ПНУ, репозитарій
http://www.nbuv.gov.ua	Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
https://lib.iitta.gov.ua/4700/	Електронна бібліотека Національної академії педагогічних наук України
http://ukrlib.com.ua/	Бібліотека української літератури

ПЛАН ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ НАУКОВО-ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ТА ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ

Тема 1. Актуальні та перспективні напрямки наукових досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

1 год.

План.

1. Спеціальна педагогіка та спеціальна психологія як сучасні науки.
2. Основні напрямки та перспективи розвитку спеціальної педагогіки в Україні.
3. Актуальні напрямки наукових досліджень зарубіжної спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Тема 2. Особливості науково-дослідницької діяльності в галузі спеціальної та інклюзивної освіти.

1 год.

План.

1. Загальна характеристика психолого-педагогічних досліджень.
2. Особливості проведення науково-дослідної діяльності в галузі спеціальної педагогіки і психології.
3. Вимоги до проведення наукових досліджень у закладах спеціальної та інклюзивної освіти.
4. Особливості дослідницько-творчої діяльності корекційного педагога.
5. Розробка проєктів в сфері спеціальної та інклюзивної освіти

Тема 4. Характеристика методів науково-педагогічного дослідження у закладах спеціальної та інклюзивної освіти.

2 год.

План.

1. Поняття методу і методики науково-педагогічного дослідження, вимоги до них.
2. Характеристика методів дослідження у спеціальній педагогіці: педагогічне спостереження; бесіда; інтерв'ю; психолого-педагогічний експеримент; вивчення продуктів діяльності; соціологічний метод дослідження; метод рейтингу; метод узагальнення незалежних характеристик; соціометрія; тестування; проєктивні методи; математичні методи.
3. Педагогічний експеримент у закладах спеціальної та інклюзивної освіти, його функції, види.
4. Умова та дії експерименту.
5. Урахування психофізичних особливостей дітей з особливими освітніми потребами при проведенні наукових досліджень.
6. Оформлення документації при проведенні експерименту, запровадження проєктів, документів про апробацію дослідження.

Тема 7. Підготовка та подання до друку виступів, доповідей, тез, статей за результатами проведених досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

1 год.

План.

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види, вимоги до наукових публікацій.

2. Методика підготовки та оформлення публікації.
3. Структура та техніка написання тексту.
4. Оформлення бібліографії для публікації.
5. Наукові конференції, семінари, круглі столи з проблем корекційної педагогіки та спеціальної психології.
6. Підготовка доповіді, повідомлення.

Тема 8. Написання, оформлення та захист дисертації.

1 год.

План.

1. Підготовка до написання дисертації та накопичення наукової інформації.
2. Поняття та принципи академічної доброчесності.
3. Пошук та обробка наукової інформації.
4. Вимоги до змісту і структура дисертації.
5. Оформлення дисертаційної праці.
6. Вимоги до автореферату дисертації.
7. Порядок захисту дисертації.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Заняття 1.

2 год.

Тема 1. Актуальні та перспективні напрямки наукових досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Мета: на основі праць провідних вітчизняних вчених, аналізу наукових шкіл у галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології визначити актуальні напрями наукових досліджень. Формувати вміння співставляти відомості із різних джерел, здобуваючи при цьому нові професійно значущі знання.

План.

1. Спеціальна педагогіка та спеціальна психологія як сучасні науки.
2. Основні актуальні напрямки досліджень в сучасній спеціальній педагогіці та спеціальній психології в Україні.

Попередня підготовка. Спеціальна педагогіка та спеціальна психологія як сучасні науки. Їх місце в загальній вітчизняній системі наук. Основні напрямки розвитку сучасної спеціальної педагогіки в Україні.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 1.
2. Представлення результатів аналізу праць провідних вітчизняних вчених в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
3. Аналіз та порівняння наукових шкіл в Україні в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
4. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 1:
- визначити сучасні завдання спеціальної педагогіки та освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні;
5. Виступи з доповідями, рефератами, презентаціями та їх обговорення.

Заняття 2.

2 год.

Тема 1. Актуальні та перспективні напрямки наукових досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Мета: на основі аналізу праць провідних зарубіжних вчених, публікацій в періодиці визначити актуальні напрями наукових досліджень за кордоном та перспективи розвитку науки в Україні. Формувати вміння співставляти відомості із різних джерел, здобуваючи при цьому нові професійно значущі знання.

План.

1. Перспективи розвитку спеціальної педагогіки та спеціальної психології в Україні.

2. Актуальні напрямки наукових досліджень зарубіжної спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Попередня підготовка. Основні напрямки та перспективи розвитку сучасної спеціальної педагогіки в Україні. Актуальні напрямки наукових досліджень зарубіжної спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 1.

2. Представлення результатів аналізу праць провідних зарубіжних вчених в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

3. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 1:

- дати характеристику актуальних напрямків наукових досліджень зарубіжної спеціальної педагогіки та спеціальної психології: Європа, США, Канада, Японія, країни пострадянського простору.

4. Виступи з доповідями, рефератами, презентаціями та їх обговорення

Заняття 3.

2 год.

Тема 2. Особливості науково-дослідницької діяльності в галузі спеціальної та інклюзивної освіти.

Мета: формування розуміння особливостей науково-дослідницької діяльності в галузі освіти дітей з особливими освітніми потребами та корекційно-розвиткової роботи з ними.

План.

1. Загальна характеристика психолого-педагогічних досліджень.

2. Особливості проведення науково-дослідної діяльності в галузі корекційної педагогіки і спеціальної психології.

Попередня підготовка. Загальна характеристика психолого-педагогічних досліджень. Особливості проведення науково-дослідної діяльності в галузі спеціальної педагогіки і спеціальної психології.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 2.

2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 2:

- визначити основні особливості проведення науково-дослідної діяльності в галузі спеціальної педагогіки і спеціальної психології.

- особливості адаптації методів наукових досліджень до особливостей дітей з ООП.

3. Виступи з доповідями, рефератами, презентаціями та їх обговорення.

Заняття 4.

2 год.

Тема 2. Особливості науково-дослідницької діяльності в галузі спеціальної та інклюзивної освіти.

Мета: формування розуміння особливостей науково-дослідницької діяльності в галузі освіти дітей з особливими освітніми потребами та корекційно-розвиткової роботи з ними.

План.

1. Вимоги до проведення наукових досліджень у закладах спеціальної та інклюзивної освіти.

2. Особливості залучення до досліджень педагогів, батьків дітей з ООП.

Попередня підготовка. Вимоги до проведення наукових досліджень у закладах спеціальної та інклюзивної освіти.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 2.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 2:
  - сформулювати основні вимоги до проведення наукових досліджень у закладах спеціальної та інклюзивної освіти;
  - здійснити аналіз міжнародних стандартів щодо досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології;
  - визначити особливості залучення до досліджень педагогів, батьків дітей з ООП, лікарів, громадськості.
3. Виступи з доповідями, рефератами, презентаціями та їх обговорення.

Заняття 5.

2 год.

Тема 3. Нормативні аспекти досліджень у закладах спеціальної та інклюзивної освіти.

Мета: вміти аналізувати чинне вітчизняне та міжнародне законодавство щодо досліджень у закладах спеціальної та інклюзивної освіти.

План.

1. Законодавча база проведенні наукових досліджень у закладах спеціальної та інклюзивної освіти.
2. Оформлення дозвільних документів на проведення педагогічного експерименту, звітної документації.

Попередня підготовка. Законодавчі та нормативні документи, які необхідно враховувати при проведенні експериментальних досліджень у закладах спеціальної та інклюзивної освіти з дітьми з особливими освітніми потребами, їхніми батьками, психолого-педагогічним персоналом. Оформлення дозвільних документів на проведення педагогічного експерименту, звітної документації.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 3.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 3:
  - дати коротку характеристику чинного законодавства щодо проведення експериментальних досліджень у закладах спеціальної та інклюзивної освіти з дітьми з особливими освітніми потребами, їхніми батьками, психолого-педагогічним персоналом;
  - визначити етичні норми проведення наукових досліджень з дітьми з особливими освітніми потребами, їхніми батьками.
3. Виступи з доповідями, рефератами, презентаціями та їх обговорення.

Заняття 6.

2 год.

Тема 4. Характеристика методів науково-педагогічного дослідження у закладах спеціальної та інклюзивної освіти.

Мета: оволодіння методами науково-педагогічного дослідження у закладах спеціальної та інклюзивної освіти

План.

1. Поняття методу і методики науково-педагогічного дослідження, вимоги до них.
2. Характеристика методів дослідження у спеціальній педагогіці.
3. Педагогічний експеримент, проєкти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, його функції, види. Умова та дії експерименту.
4. Оформлення документації при проведенні експерименту, документів про апрабацію дослідження.

Попередня підготовка: Поняття методу, методика науково-педагогічного дослідження, вимоги до методики дослідження. Характеристика методів дослідження у педагогіці: педагогічне спостереження; бесіда; інтерв'ю; психолого-педагогічний

експеримент; вивчення продуктів діяльності; соціологічний метод дослідження; метод рейтингу; метод узагальнення незалежних характеристик; соціометрія; тестування; проєктивні методи; математичні методи. Ознаки педагогічного експерименту, його функції, види. Умова та дії експерименту. Оформлення документації при проведенні експерименту.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 4.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 4:
  - розробити програмно-методологічні питання суцільного педагогічного спостереження в спеціальних та інклюзивних закладах;
  - сформулювати підходи до визначення методології психолого-педагогічного вивчення осіб з особливими освітніми потребами (за конкретними науковими проблемами);
  - розробити зразки програм психолого-педагогічного вивчення осіб з особливими освітніми потребами.
3. Виступи з доповідями, рефератами, презентаціями та їх обговорення.

Заняття 7.

2 год.

Тема 4. Характеристика методів науково-педагогічного дослідження у закладах спеціальної та інклюзивної освіти.

Мета: оволодіння методами науково-педагогічного дослідження у закладах спеціальної та інклюзивної освіти

План.

1. Поняття методу і методики науково-педагогічного дослідження, вимоги до них.
2. Характеристика методів дослідження у спеціальній педагогіці.
3. Педагогічний експеримент у закладах спеціальної та інклюзивної освіти, його функції, види. Умова та дії експерименту.
4. Оформлення документації при проведенні експерименту, проєкту, документів про апробацію дослідження.

Попередня підготовка: Поняття метод, методика науково-педагогічного дослідження, вимоги до методики дослідження. Характеристика методів дослідження у педагогіці: педагогічне спостереження; бесіда; інтерв'ю; психолого-педагогічний експеримент; вивчення продуктів діяльності; соціологічний метод дослідження; метод рейтингу; метод узагальнення незалежних характеристик; соціометрія; тестування; проєктивні методи; математичні методи. Ознаки педагогічного експерименту, його функції, види. Умова та дії експерименту. Оформлення документації при проведенні експерименту.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 4.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 4:
  - розробити зразки програм залучення до дослідження батьків дітей з особливими освітніми потребами;
  - розробити вимоги щодо участі в дослідженнях педагогічного персоналу спеціальних та інклюзивних закладів;
  - визначити особливості адаптації основні психолого-педагогічних методів дослідження.
3. Виступи з доповідями, рефератами, презентаціями та їх обговорення.

Заняття 8.

2 год.

Тема 5. Збір, опрацювання, використання педагогічної інформації, яка залучається для вирішення професійних завдань корекційного педагога.

Мета: оволодіння змістом і процедурою збору, опрацювання, узагальнення та

аналізу інформації необхідної для розв'язання професійних завдань і наукових досліджень фахівця спеціальної освіти.

План.

1. Зміст дослідницько-творчої діяльності корекційного педагога.
2. Зміст наукової діяльності аспіранта спеціальності 016 Спеціальна освіта.
3. Застосування педагогічної теорії, новітнього педагогічного досвіду у практичній діяльності корекційного педагога.
4. Пошуки шляхів удосконалення навчально-виховного процесу і корекційної роботи у закладах корекційної та інклюзивної освіти.
5. Формування індивідуального педагогічного стилю корекційного педагога.

Попередня підготовка: Науковий підхід до педагогічних явищ. Зміст дослідницько-творчої діяльності корекційного педагога. Зміст наукової діяльності аспіранта спеціальності 016 Спеціальна освіта. Застосування педагогічної теорії, новітнього педагогічного досвіду. Пошуки шляхів удосконалення навчально-виховного процесу і корекційної роботи у закладах спеціальної та інклюзивної освіти. Висування гіпотез, проектування і проведення наукових експериментів. Формування індивідуального педагогічного стилю корекційного педагога.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 5.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 5:
  - визначити зміст наукової діяльності аспіранта спеціальності 016 Спеціальна освіта;
  - окреслити завдання корекційної педагогіки щодо розробки шляхів удосконалення навчально-виховного процесу і корекційної роботи у закладах спеціальної та інклюзивної освіти;
  - запропонувати гіпотези щодо проектування і проведення наукових експериментів в закладах спеціальної та інклюзивної освіти.
3. Виступи з доповідями, рефератами, презентаціями та їх обговорення.

Заняття 9.

2 год.

Тема 6. Робота із спеціальною психолого-педагогічною літературою, періодикою, науковими публікаціями із спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Мета: формування прийомів і методів роботи із літературними джерелами.

План.

1. Робота з професійно значущими літературними джерелами та періодичними виданнями з спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
2. Оформлення бібліографії.

Попередня підготовка. Робота з професійно значущими літературними джерелами та періодичними виданнями з спеціальної педагогіки та спеціальної психології: аналіз, опис, анотації; конспектування; рецензування; написання рефератів. Оформлення бібліографії.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 6.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 6:
  - здійснення аналізу професійно значущих літературних джерел;
  - здійснення аналізу періодичних видань з корекційної педагогіки та спеціальної психології;
  - пошук науково значущих джерел в мережі Інтернет.

Заняття 10.

2 год.

Тема 6. Робота із спеціальною психолого-педагогічною літературою, періодикою, науковими публікаціями із спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Мета: формування прийомів і методів роботи із літературними джерелами, вмінь правильно описувати результати теоретичного аналізу джерел.

План.

1. Робота з професійно значущими літературними джерелами та періодичними виданнями з спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

2. Оформлення бібліографії.

Попередня підготовка. Робота з професійно значущими літературними джерелами та періодичними виданнями з спеціальної педагогіки та спеціальної психології: аналіз, опис, анотації; конспектування; рецензування; написання рефератів. Оформлення бібліографії.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 6.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 6:
- підготовка анотацій, рецензій, конспектів та їх обговорення.
3. Виступи з рефератами та їх обговорення.

Заняття 11.

2 год.

Тема 6. Робота із спеціальною психолого-педагогічною літературою, періодикою, науковими публікаціями із спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Мета: формування прийомів і методів роботи із літературними джерелами, вмінь оформляти бібліографію згідно з чинними вимогами до наукових публікацій.

План.

1. Робота з професійно значущими літературними джерелами та періодичними виданнями з спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

2. Оформлення бібліографії.

Попередня підготовка. Робота з професійно значущими літературними джерелами та періодичними виданнями з спеціальної педагогіки та спеціальної психології: аналіз, опис, анотації; конспектування; рецензування; написання рефератів. Оформлення бібліографії.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 6.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 6:
- оформлення різних видів бібліографічних джерел;
- визначення УДК до публікацій;
- правила користування мережею Інтернет при роботі з різними сайтами.

Заняття 12.

2 год.

Тема 7. Підготовка та подання до друку виступів, доповідей, тез, статей за результатами проведених досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Мета: формування вмінь з підготовки та подання до друку виступів, доповідей, тез, статей за результатами проведених досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології

План.

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види, вимоги до наукових публікацій.

2. Поняття та принципи академічної доброчесності.

Попередня підготовка. Наукова публікація: поняття, функції, основні види, вимоги до наукових публікацій. Поняття та принципи академічної доброчесності.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 7.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 7:
  - порівняти різні види наукових публікацій, визначити їх основні ознаки;
  - розробити план написання різних видів публікацій, визначити їхній обсяг та структуру;
    - на основі аналізу Кодексу академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка визначити вимоги до аспіранта та його публікацій.
3. Презентація публікацій та їх обговорення.

Заняття 13.

2 год.

Тема 7. Підготовка та подання до друку виступів, доповідей, тез, статей за результатами проведених досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Мета: формування вмінь з підготовки та подання до друку виступів, доповідей, тез, статей за результатами проведених досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології

План.

1. Академічна доброчесність дослідника, антиплагіат.
2. Методика підготовки та оформлення публікації.
3. Структура та техніка написання тексту.

Попередня підготовка. Наукова публікація: поняття, функції, основні види, вимоги до наукових публікацій. Поняття та принципи академічної доброчесності. Методика підготовки та оформлення публікації. Структура та техніка написання тексту.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 7.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 7:
  - підготувати тези відповідно до тематики свого дослідження та обґрунтувати їхню структуру, зміст;
    - трансформувати тези в статтю, обґрунтувати доцільність такої роботи;
    - порівняти вимоги до публікацій в різних наукових виданнях;
    - написати рецензію на публікацію.
3. Презентація публікацій та їх обговорення.

Заняття 14.

2 год.

Тема 7. Підготовка та подання до друку виступів, доповідей, тез, статей за результатами проведених досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Мета: формування вмінь з підготовки та подання до друку виступів, доповідей, тез, статей за результатами проведених досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології

План.

1. Методика підготовки та оформлення публікації.
2. Структура та техніка написання тексту.
3. Оформлення бібліографії для публікації.

Попередня підготовка. Наукова публікація: поняття, функції, основні види, вимоги до наукових публікацій. Поняття та принципи академічної доброчесності.

Методика підготовки та оформлення публікації. Структура та техніка написання тексту. Оформлення бібліографії для публікації.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 7.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 7:
  - знайти журнали, що входять до наукометричних баз Web of Science Core Collection та/або Scopus;
  - сформулювати вимоги до публікацій в наукометричних базах Web of Science Core Collection та/або Scopus;
  - скласти план дій з підготовки публікації для подання в журнал наукометричної бази Web of Science Core Collection;
  - розробити план статті в журнал наукометричної бази Web of Science Core Collection.
3. Презентація плану публікації та його обговорення.

Заняття 15.

2 год.

Тема 7. Підготовка та подання до друку виступів, доповідей, тез, статей за результатами проведених досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

Мета: формування вмінь з підготовки та подання до друку виступів, доповідей, тез, статей за результатами проведених досліджень в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології

План.

1. Наукові конференції, семінари, круглі столи з проблем спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
2. Підготовка доповіді, повідомлення.

Попередня підготовка. Наукові конференції, семінари, круглі столи з проблем спеціальної педагогіки та спеціальної психології. Підготовка доповіді, повідомлення.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 7.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 7:
  - підготовка доповіді на конференцію;
  - підготовка виступу на семінар;
  - підготовка виступу на круглому столі;
  - розробка тематики семінарів з проблеми дисертації;
  - розробка плану семінару з проблеми дисертації.
3. Виступи з доповідями, повідомленнями та презентаціями, їх обговорення.

Заняття 16.

2 год.

Тема 8. Написання, оформлення та захист дисертації.

Мета: формування вмінь писати та оформляти дисертаційне дослідження, захищати його результати, розвивати навички творчого зростання.

План.

1. Підготовка до написання дисертації та накопичення наукової інформації.
2. Пошук та обробка наукової інформації.
3. Вимоги до змісту і структура дисертації.
4. Оформлення дисертаційної праці.

Попередня підготовка. Підготовка до написання дисертації та накопичення наукової інформації. Пошук та обробка наукової інформації. Вимоги до змісту і структура дисертації. Оформлення дисертаційної праці. Вимоги до автореферату дисертації. Порядок захисту дисертації.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 8.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 8:
  - розробити план з підготовки до написання дисертаційного дослідження;
  - визначити шляхи пошуку наукової інформації;
  - визначити шляхи захисту авторських прав;
  - сформулювати вимоги до змісту дисертації;
  - визначити зміст свого дисертаційного дослідження;
  - сформулювати вимоги до оформлення дисертації.
3. Презентація змісту дисертаційного дослідження та його обговорення.

Заняття 17.

2 год.

Тема 8. Написання, оформлення та захист дисертації.

Мета: формування вмінь писати та оформляти дисертаційне дослідження, захищати його результати, розвивати навички творчого зростання.

План.

1. Вимоги до автореферату дисертації.
2. Порядок захисту дисертації.

Попередня підготовка. Вимоги до автореферату дисертації. Порядок захисту дисертації.

Аудиторна робота

1. Перевірка попередньої підготовки з теми 8.
2. Обговорення результатів виконання самостійної роботи з теми 8:
  - сформулювати вимоги до автореферату дисертації;
  - визначити порядок захисту дисертації.
3. Презентація структури автореферату дисертації та його обговорення.

8. Вимоги до оцінювання

Оцінювання. Поточне оцінювання здійснюється на підставі якісного аналізу теоретичних знань здобувача вищої освіти, виконання аспірантом практичних завдань та самостійної роботи. Враховується рівень сформованості програмних компетентностей навчання, що містяться в ОНП.

Кількісне оцінювання результатів навчання

Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Екзамен	Сума
30 балів	20 балів	10 балів	40 балів	100 балів

9. Політика дисципліни.

Поточний контроль (30 балів)

Максимальний бал оцінки поточної успішності аспірантів на навчальних заняттях – 12.

Якщо аспірант не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття аспірант має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні індивідуальні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Аспіранту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Аспірант, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непередбаченою або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, аспірант повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Самостійна робота (20 балів)

Контроль за самостійною роботою здійснює на консультаціях, практичних заняттях.

Модульна контрольна робота (10 балів)

МКР передбачає теоретичні питання з дисципліни, практичні завдання.

Мета її написання – виявити знання і вміння з дисципліни, рівень сформованості дослідницьких якостей, індивідуальний педагогічний стиль, творчість і самостійність у виконанні.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Аспіранти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Екзамен (40 балів)

Екзамен містить як теоретичні питання, так і практичні завдання.

Виняткова увага надається академічній доброчесності аспіранта, відсутності плагіату в його наукових роботах; вмінню бути самостійним, незалежним, креативним при виконанні самостійних науково-дослідних завдань.